

בלי תג מחיר ואף מילה על המחלוקות עם האוצר: הרמטכ"ל השיק תוכנית רב שנתית חדשה

הרמטכ"ל אביב כוכבי הכריז על השקת תוכנית "תנופה" למרות שאין עדיין ממשלה שתאשר אותה ולמרות שהדיונים על תקציבה מול האוצר עוד לא החלו באופן רשמי • בצה"ל סירבו למסור מהי העלות התקציבית של התוכנית, אך רואים במסגרת של 40 מיליארד שקל על פני עשור כסכום סביר

[עמירם ברקת](#) 13.02.2020 **גלובס**

"האיומים לא מחכים לנו, יצאנו לדרך", כך אמר הרמטכ"ל רב אלוף אביב כוכבי בעת הצגת "תנופה" - התוכנית הרב-שנתית לשנים 2020-2024. כשנה לאחר כניסתו לתפקיד החליט הרמטכ"ל להכריז על השקת התוכנית למרות שאין עדיין ממשלה נבחרת שתאשר אותה ולמרות שהדיונים על תקצובה מול האוצר טרם החלו באופן רשמי.

בצה"ל סרבו למסור מה העלות התקציבית הנוספת של התוכנית. עם זאת, בצה"ל מתייחסים לסכום של 40 מיליארד שקל על פני עשר שנים (כלומר, 4 מיליארד שקל בשנה) כאל סכום סביר. מקור הסכום הוא בתוכנית "תפיסת הביטחון 2030" של ראש הממשלה בנימין נתניהו. בצבא הסבירו כי "תפיסת הביטחון 2030" חופפת במידה רבה לתוכנית "תנופה".

דובר צה"ל מסר כי "תנופה יוצאת לדרך ובמרכז העצמת הקטלניות - בהיקף ובדיוק". הדובר ציין כי התוכנית אושרה על ידי שר הביטחון, הוצגה לראש הממשלה ובהמשך תובא לאישור הקבינט. ראש הממשלה אמנם תומך בתוכנית, אך הוא סבור כי "תנופה" אינה שמה דגש מספיק על חיזוק היכולות ההתקפיות של צה"ל והוא ביקש לחזק יכולות אלו.

באוצר רוצים שצה"ל יחתוך בשומנים

העלות התקציבית של התוכנית כאמור עדיין לא ידועה. הצבא מוכן לוותר על טנקים ולסגור טייסת אחת של חיל האוויר, אך דורש בתמורה אישור להתחיל בהקמת שתי טייסות חדשות והצטיידות במגוון רחב של אמצעי חישה, תקשורת ואיסוף חלקם אוויריים. באוצר מצפים מצה"ל להסכים לקיצור שירות החובה לבנים לשנתיים עד 28 חודשים ולחתוך בשומנים ובראשם תוספות לפנסיה התקציבית שמקבלים גמלאי צה"ל - צעד שיביא להערכת האוצר לחיסכון של 800 מיליון שקל לשנה.

בצה"ל מסרבים למסור פרטים על המחלוקות עם האוצר ומציינים כי היחסים עם האוצר "טובים מאוד". בצבא אומרים כי ניתן יהיה להתחיל ביישום "תנופה" השנה רק אם יתקבל אישור הקבינט הביטחוני לתוספת של 2 מיליארד שקל. מדובר בתוספת שכבר אושרה עקרונית על ידי ראש הממשלה ושרי האוצר והביטחון, אך החשב הכללי באוצר רוני חזקיהו, שמנהל את תקציב המדינה ההמשכי, זקוק לאישור הקבינט הביטחוני כדי להעביר את הכספים שצה"ל מבקש. באוצר הסבירו כי מאחר ומדובר בתקציב זמני אין צורך להצביע על מקור תקציבי לתוכנית, אך מאחר ואין אפשרות לחרוג מהמסגרת הכללית של התקציב, בסך 402 מיליארד שקל, הסכום שיועבר למערכת הביטחון יהיה בהכרח על חשבון תקציבים שהיו יכולים להגיע למשרדי ממשלה אחרים.

הרמטכ"ל כוכבי אמר בכנס להצגת התוכנית כי "התר"ש (תוכנית רב שנתי ע"ב) הוא לא רק כסף ופרויקטים. הוא קודם כל כיוול של כולנו לתפיסה, לסדר עדיפויות, לאוריינטציה ארגונית, שכל אחד עושה לה את הפירוק לאור המצפן הזה, לאור המגדל הזה להיבטים שבהם הוא אחראי."

בהודעת דובר צה"ל נאמר כי "בשנה האחרונה התקיים בצה"ל תהליך מעמיק ויסודי במסגרתו פעלו עשרות צוותים לניתוח ביקורתי של המציאות האסטרטגית-מבצעית ומצבו של צה"ל ביחס לאיומים המתפתחים. במסגרת התהליך נכתבה תפיסת ההפעלה לניצחון, שכל תכליתה שיפור אפקטיביות הלחימה של צה"ל והגדלת היתרון הצבאי."

"בלב התפיסה של התוכנית הרב שנתי עומדת העצמת הקטלניות, בהיקף ובדיוק, "אמר כוכבי בסיכום הכנס להצגת התוכנית הרב-שנתית. כוכבי הסביר כי המטרה תושג באמצעות "כושר חשיפת אויב מוגבר מאד, כושר השמדת אויב מוגבר מאד ורב-זרועיות."

שאיפה לחזק את יכולות זרוע היבשה

התוכנית הרב-שנתית (תר"ש) "תנופה" מיועדת להחליף את תר"ש "גדעון" שמגיעה ב-2020 לסיומה. תר"ש גדעון שהחלה ב-2015 הייתה אמורה להסתיים בסוף 2020 אך הרמטכ"ל מבקש לסיים אותה כבר עכשיו ולעבור למתכונת של תוכניות ארבע-שנתיות (תר"ש "תנופה" מיועדת להסתיים ב-2024). מטרת התוכנית לאפשר לצה"ל להגן על המדינה, למנוע ככל הניתן עימותים צבאיים ולנצח בעימותים בלתי נמנעים וכל זאת תוך בניין הכוח הצבאי לטווח ארוך ושימור כוח האדם האיכותי בצבא.

התוכנית מבוססת על הערכת איומים שלפיה ישראל מוקפת צבאות טרור מסוריה, מלבנון, מעזה ומסיני, הפועלים בשטחים שאין בהם שליטה מדינתית ברורה. בנוסף ישראל נמצאת תחת איומים ישירים ממדינות במעגל השני (שאין להן גבול משותף עם ישראל) ובמעגל השלישי, מאיראן. בצה"ל מדגישים במיוחד את איום הטילים המדויקים. איראן מחזיקה כיום במאגר של כאלף טילים מדויקים המסוגלים להגיע עד תל-אביב, ולחלקם ראש קרבי מתפצל, המקשה על היירוט שלהם. בנוסף מתקדם החיזבאללה בפרויקט דיוק הרקטות שלו.

כמענה לאיום טילי הקרקע כוללת "תנופה" עיבוי מערך ההגנה התלת-שכבתי של טילים נגד טילים, המבוסס על טילי חץ 3 באטמוספירה, קלע דוד בשכבת הביניים וכיפת ברזל בטווח הקצר. בנוסף למערך ההגנה האווירי הרב-שכבתי מבקש צה"ל להקים "מרחבים חכמים" בגבולות ובאזורי יהודה ושומרון ובין היתר להשלים את בניית המכשול בגבול רצועת עזה ולהתחיל בבניית קו גבול מבוצר לאורך גבול לבנון.

מאמץ העיקרי בתוכנית הוא בחיזוק יכולותיו ההתקפיות של צה"ל ויצירת מה שמכנים בצבא "מכונה שיועדת לייצר סדרת מהלומות רב ממדיות באוויר, בים, ביבשה, בסייבר ובלוחמה האלקטרונית". במסגרת זו שואף הצבא לחזק את יכולות זרוע היבשה ולמצות את התווח האווירי כדי לאפשר ליחידות הלוחמות לתקוף ולהשמיד מספר מרבי של מטרות בתוך זמן קצר ככל האפשר. הצבא מבקש לשפר את מערכי האיסוף המודיעיני והתקשורת הפנים ארגונית מתוך שאיפה להגיע למצב של "כולם יוכלו לדבר עם כולם" שבו תהיה

ליחידת הקצה, נניח הפלוגה הבודדת הפועלת בפאתי כפר מבוצר בלבנון, גישה למידע ויכולות תקשורת בפס רחב ברמה שיש היום בחדרי הפיקוד העורפיים.

בנוסף מבקש צה"ל לשפר את יכולות אחסון המידע שלו. תשתית האחסון הנוכחית אינה מאפשרת לצבא לשמור לאורך זמן חלק מהמידע שנאסף על-ידי יחידות האיסוף המודיעיני.